

Väg 56, ny infart till Udden

Fastighet Stora Sundby 17:23, Eskilstuna kommun, Södermanlands län.
Kompletterande arkeologisk utredning.

Ingeborg Svensson

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har i november månad år 2022 genomfört en arkeologisk utredning. Arbetet utfördes med anledning av att infartsvägen till fritidshusområdet Udden ska få en något förändrad sträckning. Utredningsområdet var beläget väster om väg 56, strax söder om Hjälmaresund. Utöver ett par sedan tidigare kända kvartsavslag (L1982:8054), framkom inget av arkeologiskt intresse i samband med utredningen.

Rapporten laddas ned via
www.sormlandsarkeologi.se

eller beställs från

Sörmlands Arkeologi AB
Tideliussgatan 37
118 69 Stockholm

mail@sormlandsarkeologi.se

Grafisk form och layout: Lars Norberg
Kart- och ritmaterial: Ingeborg Svensson

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

© Sörmlands Arkeologi AB
Nyköping 2022

Innehåll

Sammanfattning 2

Inledning 4

Syfte 4

Genomförande 4

Resultat 4

Referenser 5

Administrativa uppgifter 5

Bilagor 6

Bilaga 1. Utdrag ur Sverigekartan med platsen för utredningen.

Skala 1:1000 000

Bilaga 2. Utdrag ur Terrängkartan med utredningsområdet. Skala

1:50 000

Bilaga 3. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområdet,
tidigare utredningsområden och lämningar. Skala 1:3000

Bilaga 4. Schaktplan. Skala 1: 1000

Bilaga 5. Schaktbeskrivningar

Bilaga 6. Fyndlista

Bilaga 7. Fotografier

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (1st dnr 431-3545-2022) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en kompletterande arkeologisk utredning inom fastigheten Stora Sundby 17:23, Eskilstuna kommun i Södermanlands län (se bilaga 1 & 2). Fältarbetet genomfördes den 22 och 24 november år 2022. Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Ingeborg Svensson. I fältarbetet deltog även Patrik Gustafsson Gillbrand. Båda är verksamma som arkeologer på Sörmlands Arkeologi AB.

Den arkeologiska utredningen genomfördes med anledning av att Trafikverket avser att förändra den nuvarande infartsvägen till Uddens fritidshusområde i anslutning till väg 56. Inom området finns sedan tidigare en registrerad fyndplats för två kvartsavslag (L1982:8054). Fynden påträffades i samband med den arkeologiska utredning som genomfördes år 2015/2016 inför ombyggnaden av väg 56. Den sydöstra delen av det nuvarande utredningsområdet ingick då i vägarbetsområdet för ombyggnaden av vägen (Svensson 2016). Strax söder om det nuvarande arbetsområdet finns också en möjlig fornlämning i form av ett boplatsläge. Objektet pekades ut i samband med en kompletterande arkeologisk utredning inför en planerad förändring av ett flertal enskilda vägar i anslutning till väg 56. Förändrade förutsättningar under arbetets gång fick dock som följd att objektet aldrig blev föremål för utredningsgrävning (Svensson 2022). Norr och söder om dagens infartsväg till Udden finns också ett par färdvägar i form av vägbankar registrerade. Lämningarna bedöms ha tillkommit efter år 1850 och utgör spåren efter en äldre dragning av väg 56 (se bilaga 3).

Med bakgrund i det ovanstående fattade Länsstyrelsen i Södermanlands län med stöd av 2 kap 11 § i Kulturmiljölagen (1988:950) beslut om att en kompletterande arkeologisk utredning skulle genomföras. Ansvarig för kostnaden var Trafikverket.

Utredningsområdet omfattade en yta om cirka 0,5 hektar och var beläget i gallrad tallskog i kanten av Köpingsåsen. Jordarten utgjordes av isälvsmaterial, det vill säga sand, grus och sten i olika fraktioner. Höjden över havet uppgick till mellan 45 och 50 meter över dagens havsnivå (Jordartskartan, Ser. Ae nr 79, 10G Eskilstuna SV).

Syfte & målsättning

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om fornlämningar kommer att beröras av det planerade arbetsföretaget. Utredningen skulle även avgränsa eventuella nyupptäckta fornlämningar inom utredningsområdet. Resultaten kommer att utgöra ett underlag för Länsstyrelsens vidare handläggning av ärendet och Trafikverkets fortsatta planering av arbetsföretaget.

Genomförande

Inledningsvis utfördes en översiktlig kart- och arkivstudie, vilken omfattade historiska kartor tillgängliga genom Lantmäteriets digitala kartarkiv. Utgångspunkten har varit den äldre ekonomiska kartan från mitten av 1950-talet samt den häradsekonomiska kartan från sekelskiftet 1900 (www.lantmateriet/historiskakartor.se). Därutöver bearbetades och sammanställdes jordarts- och strandförskjutningskartor (www.sgu.se). Syftet var att klargöra förutsättningarna för att påträffa fornlämning och att skapa ett kartunderlag inför fältinventeringen.

Därefter genomfördes en inventering, för att notera lämpliga lägen inför den efterföljande sökschaktningen. Sammanlagt grävdes 5 sökschakt inom utredningsområdet. Syfte var att spåra fornlämningar ej synliga ovan mark. Schakten var cirka 5 -11 meter långa och cirka 1,5 meter breda. Djupet uppgick till cirka 0,2 meter. Sökschakten rensade för hand, beskrevs i text och mättes in med RTK/GPS. Fotodokumentation utfördes genomgående under fältarbetets gång. Samtliga sökschakt lades igen i samband med att fältarbetet avslutades.

Resultat

Den västra delen av området söder om infartsvägen utgjordes av ett mindre höjdparti med block och stenar synliga genom torven. Öst- och sydöst om förhöjningen fanns *ett potentiellt boplatsläge* i form av en naturlig sandig hylla vänd mot sydöst (objekt 1). Vid den efterföljande sökschaktningen inom objektet påträffades *inget av arkeologiskt intresse*, varför lämningen utgick och fick den antikvariska bedömningen *ej kulturhistorisk lämning*. I samband

med sökschaktningen framkom fyndpåsen med kvartsavslagen som påträffades vid utredningen år 2015/2016 (L1982:8054). Fynden tillvaratogs då de riskerar att förkomma i samband med den planerade exploateringen.

Resultattabell

Objektnr	Lämningstyp	Källa	Antikvarisk bedömning
1	Boplatsläge	Sökschakt	Utgår/Ej kulturhistorisk lämning

Referenser

Jordartsskartan. Ser Ae. nr 79. Geologiska kartbladet 10 G Eskilstuna SV. Sveriges Geologiska Undersökningar, SGU. Stockholm 1986. (www.sgu.se/geolagret/se/GeoLagret/)

Svensson, Ingeborg. 2016. *Väg 56, Katrineholm-Alberga*. Floda, Julita, Katrineholm & Öja socknar, Katrineholm & Eskilstuna kommuner, Södermanlands län. Arkeologisk utredning. *Sörmlands Arkeologi AB Rapport 2016:22*. Nyköping.

Svensson, Ingeborg. 2022. *Kompletteringar väg 56*. Delen Bie-Alberga, Katrineholm & Eskilstuna kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1. *Sörmlands Arkeologi AB Rapport 2022:02*. Nyköping.

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 2224
Länsstyrelsens dnr: 431-3545-2022
Tid för undersökningen: 2022-11-22 & 2022-11-24.
Personal: Patrik Gustafsson Gillbrand & Ingeborg Svensson.
Kommun: Eskilstuna
Socken: Öja
Fastighet: Stora Sundby 17:23
Belägenhet: N 6566116,006 E 562760,418
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Höjdsystem: RH 2000
Undersökt yta: ca 55 m² (sökschakt)

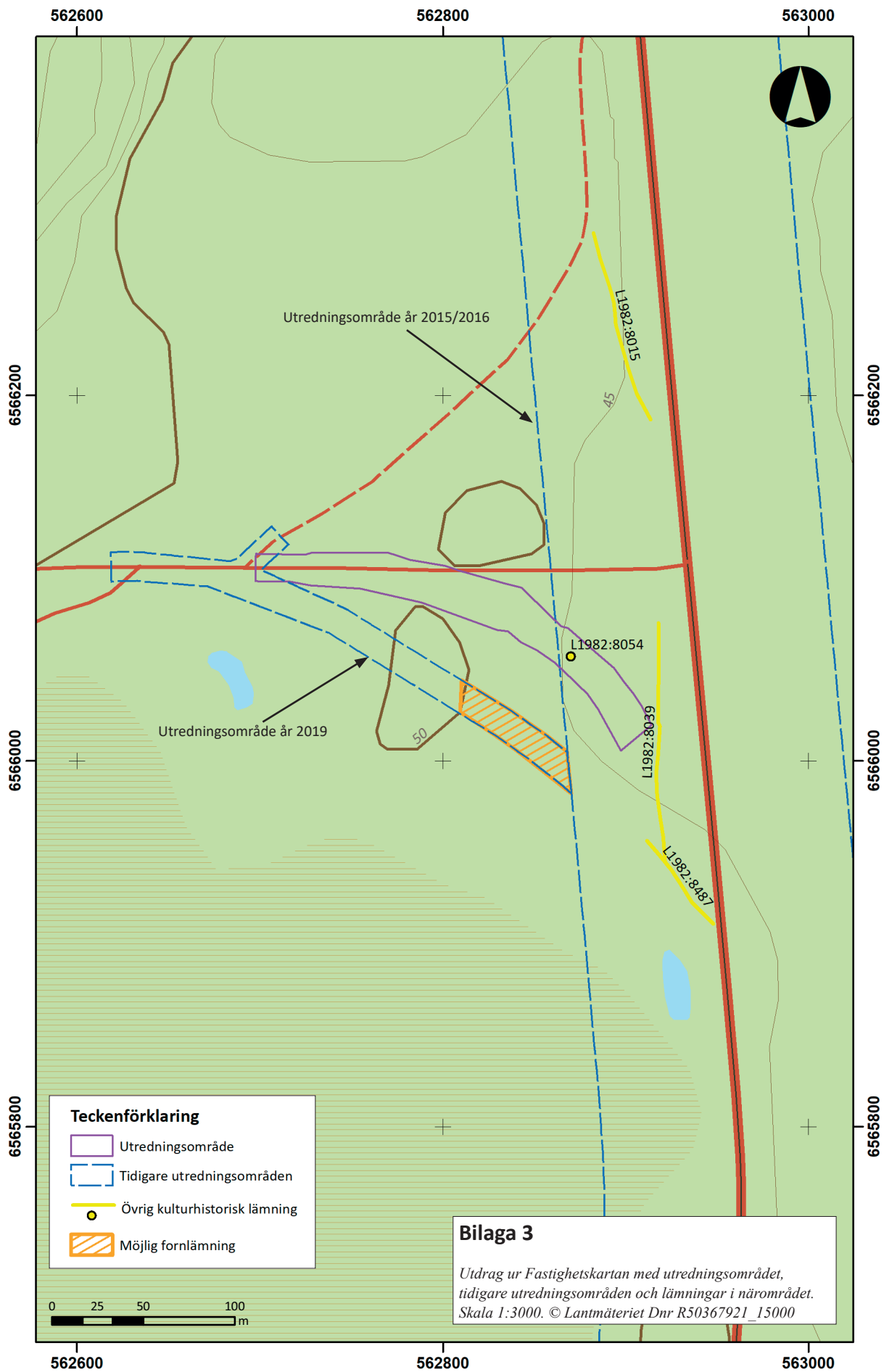
Inget analogt dokumentationsmaterial utöver rapporten föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på meddelande från ATA angående rutiner för leverans av digitalt material.

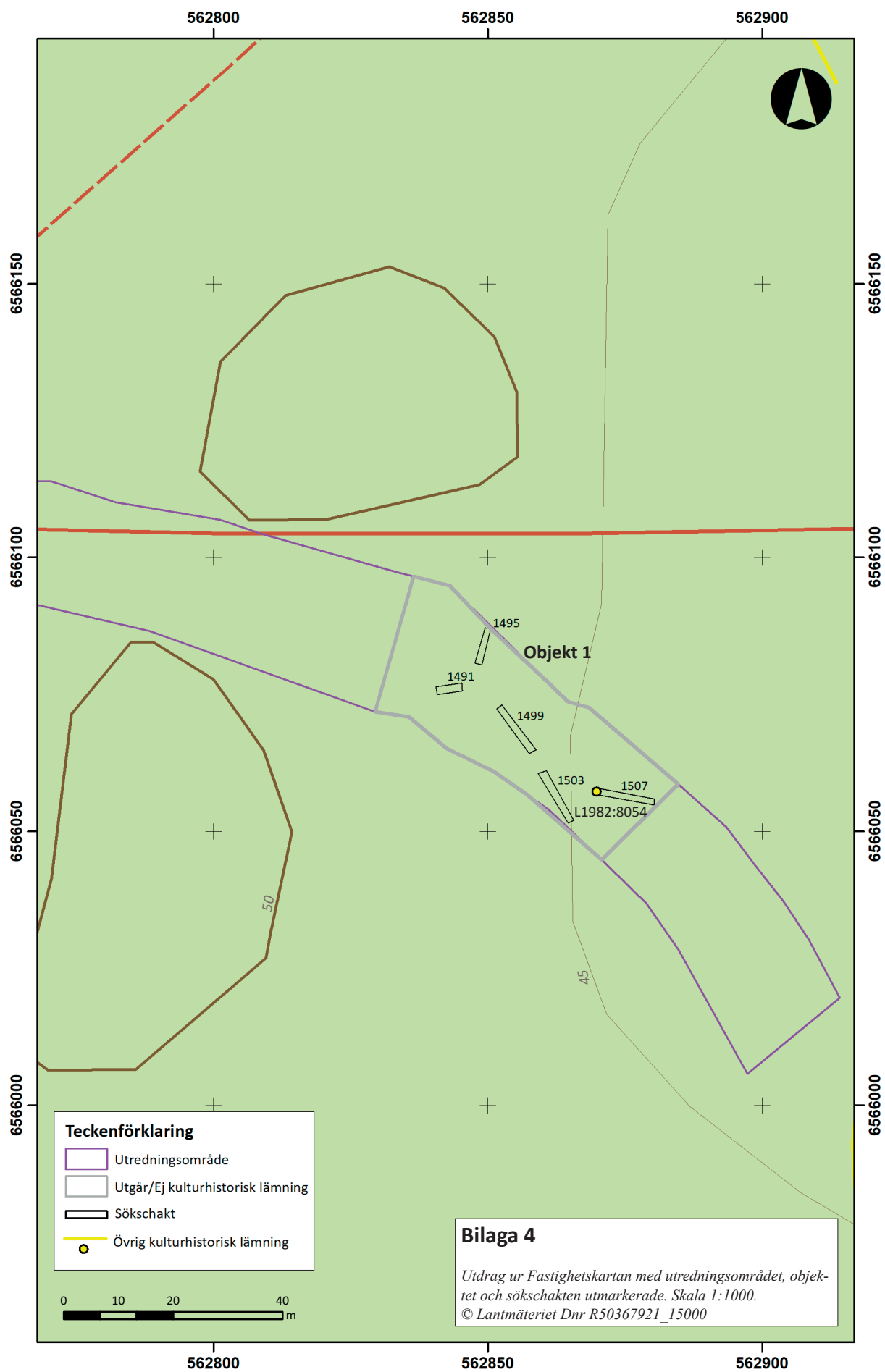
Två fynd i form av kvartsavslag tillvaratogs (F1509 & 1510).

Bilagor

Bilaga 5, Schaktbeskrivningar

Objekt	Schakt nr	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	1491	5 x 1,5	0,2	Skogsmark: Rödgal sand med inslag av rundade stenar, ca 0,05-0,15 m st.
1	1495	7 x 1,5	0,2	Skogsmark: Rikligt med rundade stenar, ca 0,10-0,20 m st.
1	1499	10 x 1,5	0,2	Skogsmark: Rödgal sand med inslag av rundade stenar, ca 0,05-0,15 m st.
1	1503	10 x 1,5	0,2	Skogsmark: Rödgal sand med inslag av rundade stenar, ca 0,05-0,15 m st.
1	1507	11 x 1,5	0,2	Skogsmark: Rödgal sand med inslag av rundade stenar, ca 0,05-0,15 m st. V delen av schaktet öppnades över tidigare utredningsschakt (L1982:8054).

Bilaga 6, Fyndlista

Fnr	Kontext	Sakord	Material	Antal	Antal frag	Storlek (mm)	Vikt (g)
1509	L1982:8054	Avslag	Kvarts	1	1	44 x 30 x 16	21,02
1510	L1982:8054	Avslag	Kvarts	1	1	44 x 32 x 12	14,68

Bilaga 7, Fotografier

*Boplatsläget (objekt 1) före schaktning.
Bilden är tagen från NV. Foto: Ingeborg
Svensson 2022, Sörmlands Arkeologi AB.*

*Boplatsläget (objekt 1) med schakt 1499 i
förgrunden. Bilden är tagen från S. Foto: Inge-
borg Svensson 2022, Sörmlands Arkeologi AB.*

*Kvartsavslagen från fyndplats L1982:8054.
Foto: Ingeborg Svensson 2022, Sörmlands
Arkeologi AB.*